

Zalm

daaraan moet worden aangepast. Er is altijd een zeker kader. Dit is nodig om überhaupt iets te kunnen beslissen, maar het is ook altijd aan de krappe kant. De ene keer omdat je veel moet bezuinigen, maar die tijd hebben wij achter de rug. De andere keer is het aan de krappe kant, omdat je liever nog meer intensiveringen had gedaan. Nu is echter wel voor het eerst de situatie ontstaan dat zelfs de minister van Financiën in een vroegtijdig stadium kan zeggen dat hij tevoren al in het uitgavenkader ruimte ziet voor extra intensiveringen. Dit is een gelukkig omstandigheid.

Over de structurele component van de begrotingsuitvoering 1999 verschijnt binnenkort de februari-nota. Er wordt een analyse gegeven van de inkomsten. Een analyse van de uitgaven is nog niet beschikbaar, maar die zal in de Voorjaarsnota zo goed mogelijk worden weergegeven. Dan hebben wij een beeld op beide fronten. De inkomens bevatten in ieder geval een eenmalige component, namelijk een extra dividendbelasting uit hoofde van een superdividend van een grote beursgenoteerde onderneming.

De tekst in de Miljoenennota over het AOW-spaarfonds is uiteraard correct, maar wel moet de vraag worden gesteld waarmee een storting in het AOW-spaarfonds wordt vergeleken. Die wordt vergeleken met de situatie waarin geen storting plaatsvindt en overigens ook geen andere uitgaven of belastingverlaging. Dan valt het beide op dezelfde manier in het EMU-saldo. Als je in plaats van een storting in het AOW-fonds kiest voor uitgaven of een belastingverlaging, treedt er wel een voordeel op voor het EMU-saldo in vergelijking met de alternatieve politiek. Door een storting in het AOW-spaarfonds wordt iets toegevoegd aan het spaarboekje van de staat. Wij hebben aan de andere kant een continu krediet lopen dat wij ieder jaar verhogen. Het EMU-saldo saldeert die verhoging met de verhoging van het spaarboekje. Dit wordt bedoeld met de opmerking dat het voor het EMU-saldo niet uitmaakt of je al of niet in het AOW-fonds stort.

Voorzitter! De heer Marijnissen heeft gezegd dat het sociaal is als je niet meebeweegt met de economie. Ik denk dat hij begin jaren tachtig en negentig precies het omgekeerde zou

hebben gezegd. Toen moest ook worden meebewogen met de economie, het begrotingsstelsel was ook zo, maar neerwaarts en toen moest er heel wat worden bezuinigd en gekort. Dit heeft ook zijn keerzijde. Gelukkig hebben wij ons huidige begrotingsstelsel nog niet kunnen beproeven in tijden dat het tegenzit, dat de groei op 1% uitkomt of de werkloosheid toeneemt in plaats van afneemt. Ik denk echter dat dan gebleken zou zijn dat wij een rustiger begrotingsbeleid in termen van neerwaartse aanpassingen hadden.

De heer Crone heeft heel goed uiteengezet hoe behoedzaam ramen bij een regeerakkoord met vier behoedzame jaren geleidelijk aan door realistisch ramen wordt vervangen. Er komt steeds een realistisch jaar bij. Inkomsten- en uitgavenkant worden steeds geactualiseerd aan de hand van actuele prognoses van het CPB. De begroting wordt aan de hand daarvan opgesteld.

De heer Balkenende heeft namens zijn fractie gezegd dat het tijd is voor alleen staatschuldreductie en uitgavenintensiveringen en niet voor generieke lastenverlichting. Ik heb dan waarschijnlijk zijn broer op de televisie gezien. Die bepleitte een verlaging van de benzineaccijns. De laatste verhoging onder Lubbers III zou alsnog ongedaan moeten worden gemaakt. Ik meen dat dit toch een lastenverlichting is. Het is mogelijk dat het zijn broer was.

De heer **Balkenende** (CDA): Ik ben de minister buitengewoon erkentelijk dat hij het kwartje van Kok noemt.

Minister **Zalm**: Het kwartje van Lubbers!

De heer **Balkenende** (CDA): Ik heb de laatste tijd gemerkt dat voor mijn suggestie om toch maar eens te praten over het kwartje van Kok, buitengewoon veel sympathie bestaat. Dit betreft een maatregel uit het verleden die samenhangt met de overheidsfinanciën. Nu is de situatie anders. Wij moeten rekening houden met het tijdelijke karakter van destijds. Je moet uitgaan van de beleving van nu. Wij kunnen er best op zichzelf over praten. Ik ben er zelf niet over begonnen, omdat ik het kabinet om een brief heb gevraagd. Ik stel het zeer op prijs dat de minister het onderwerp ter sprake brengt.

Minister **Zalm**: Als de heer Balkenende zegt dat hij geen generieke lastenverlichting wenst, wenst hij daar eigenlijk bij te zeggen: behalve dan verlaging van de benzineaccijns voor autorijdend Nederland. Dat is een prioriteit die boven de staatschuld en boven de uitgaven komt. Dat is een legitiem standpunt, maar ik had dat in zijn betoog gemist, terwijl hij dit nog zo recent prominent bracht op de televisie.

De ruimteberekeningen zijn nog in de maak. Over het lopende jaar zullen wij een eerste inzicht kunnen geven in de Voorjaarsnota. Binnen het kabinet zijn dan de grote lijnen voor de begroting 2001 getrokken. Die moeten wij dan nog verder concretiseren, in begrotingsstukken verwerken en er eventueel wetsvoorstellen voor maken. Die worden u zoals gebruikelijk dan aangeboden op Prinsjesdag.

Voorzitter! Er wordt gepraat over tevreden rentenieren. Ik ken geen bejaarden die met een grote schuld tevreden zijn gaan rentenieren.

De heer **Balkenende** (CDA): Over het AOW-fonds heb ik het kabinet nog gevraagd of de ambitie zodanig is, dat je kunt zeggen dat de stortingen in het AOW-fonds met het oog op de toekomst voldoende zijn. Of moet de ambitie groter zijn? Moeten wij meer doen aan de staatsschuld? Als dat het geval is, welke ambities zijn er dan? Op welk langeretermijndoel wil het kabinet eigenlijk koersen? Dat is ook relevant voor de vraag welke ruimte wij hebben en wat wij aan lastenverlichting kunnen doen. Die keus moeten wij maken.

Minister **Zalm**: Dat hoop ik op Prinsjesdag allemaal duidelijk te maken.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 20.25 uur tot 20.45 uur geschorst.

Aan de orde is **de benoeming van een substituut-ombudsman (27012)**.

De **voorzitter**: Ik stel voor, in afwijking van het Reglement van orde niet schriftelijk te stemmen en met toepassing van de regeling,

Voorzitter

vastgelegd in Kamerstuk 24663, conform het voorstel van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties mevrouw mr. S.J.E. Horstink-von Meyenfeldt met ingang van 1 mei a.s. te benoemen tot substituut-ombudsman.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de Rijkswet op het Nederlander-schap met betrekking tot de verkrijging, de verlening en het verlies van het Nederlanderschap (25891, R1609)**.

(Zie vergadering van 22 februari 2000.)

De **voorzitter**: Wij beginnen met de hoofdelijke stemming over het gewijzigde amendement-Verhagen/Niederer (stuk nr. 34), omdat dinsdag de stemmen daarover staakten.

Vóór stemmen de leden: Dijkstal, Van den Doel, Essers, Eurlings, Geluk, De Haan, Hessing, Hillen, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kamp, Klein Molekamp, Van der Knaap, Leers, Luchtenveld, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolaï, Niederer, Oplaat, Örgü, Passtoors, Patijn, Reitsma, Remak, Rietkerk, Rijpstra, Ross-van Dorp, Rouvoet, Schreijer-Pierik, Schutte, Snijder-Hazelhoff, Van der Staaij, Stellingwerf, Stroeken, Terpstra, Udo, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, Van den Akker, Van Ardenne-van der Hoeven, Atsma, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Van Beek, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, Brood, Buijs, Van de Camp, Cherribi, Cornielje, Dankers en Van Dijke.

Tegen stemmen de leden: Dittrich, Duivesteijn, Duijkers, Feenstra, Van Gent, Van Gijzel, Giskes, Gortzak, De Graaf, Halsema, Hamer, Harrewijn, Hermann, Herrebrugh, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Kalsbeek, Kant, Karimi, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Marijnissen, Melkert, Middel, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oudkerk, Van Oven, Poppe, Rabbae, Ravestein,

Rehwinkel, Van 't Riet, Rosenmöller, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Smits, Spoelman, Van der Steenhoven, Swildens-Rozendaal, Timmermans, Valk, Ter Veer, Vendrik, Van Vliet, M.B. Vos, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, De Wit, Witteveen-Hevinga, Van Zijl, Zijlstra, Van Zuijlen, Albayrak, Apostolou, Arib, Augusteijn-Esser, Bakker, Barth, Belinfante, De Boer, Van Bommel, Bos, Bussemaker, De Cloe, Crone en Dijkma.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat 73 leden zich voor en 73 leden zich tegen het gewijzigde amendement verklaren, zodat de stemmen wederom staken. Dit betekent dat het gewijzigde amendement niet is aangenomen.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Ik leg graag vóór de eindstemming een stemverklaring af namens de CDA-fractie.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Dittrich (stuk nr. 35).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en D66 voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Het eerste lid van artikel 8 wordt zonder stemming aangenomen.

Het tweede en derde lid worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Dittrich (stuk nr. 22).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en D66 voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt het amendement-Niederer/Verhagen (stuk nr. 10, I).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat de stemmen wederom staken en in een volgende vergadering een nieuwe stemming moet plaatsvinden.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de Gemeentewet ter verbetering van de mogelijkheden tot bestrijding van grootschalige verstoringen van de openbare orde (26735)**.

(Zie vergadering van 22 februari 2000.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Mevrouw de voorzitter! Grootschalige ordeverstoringen moeten zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen en weerstaan. Daar is ook D66 van overtuigd, ook bij het Europese kampioenschap voetbal. Het gaat echter om de maatvoering en over de vraag wat zich met belangrijke beginselen in onze rechtsstaat verdraagt.

Bij het wetsvoorstel over de bestuurlijke ophouding wordt wat D66 betreft de Rubicon overschreden. Een groepsgewijze vrijheidsbenaming, opgelegd door het bestuur, betekent in tweërlei opzicht een zeer principiële wijziging in ons rechtsstelsel. Tot nu toe kenden wij slechts een vrijheidsbenaming op individuele basis, op grond van verdenking van strafbare feiten en slechts opgelegd door justitiële autoriteiten, niet door het bestuur. D66 vindt dat dat zo moet blijven. De Grondwet en het EVRM waarborgen niet voor niets de persoonlijke vrijheid van mensen.

Naast deze overweging van principiële aard heeft voor D66 zwaar meegewogen dat bij groepsgewijze vrijheidsbenaming vrijwel niet is uit te sluiten dat de goeden met de kwaden, de raddraaiers, zullen worden ingesloten. De voorziene rechtsbescherming zal dit euvel alleen al vanwege de praktische onuitvoerbaarheid niet of onvoldoende kunnen keren. D66 is van mening dat met de reeds ter beschikking staande bevoegdheden, waaronder de noodbevoegdheden van de burgemeester, en met een uitbreiding van strafrechtelijke ophoudingsmogelijkheden en met een verruiming van de strafbaarstelling van openlijke geweldpleging, voldoende handvatten worden